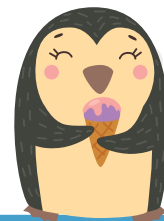

1. füzet

Állatkerti világ

Évszakok: Ősz

Családi foglalkoztató füzet

Milyen témakörrel fogunk foglalkozni a családi foglalkoztató füzetben?

Őszi digitális állatkert sorozatunk első füzetében az Évszakok: Ősz témakörrel foglalkozunk.

A sorozat összeállításánál óvodai témaköröket és kiegészítő témaköröket vettünk alapul a 14 rész kialakításában, majd ezeket korosztályoknak megfelelő problémafelvetésekkel és feladatokkal tettük teljessé egészen az általános iskola 8. osztályig.

De nem csak egyszerűen témákat dolgozunk fel, hanem állatkerti élethelyzeteket is megmutatunk. Az első téma alkalmával például megalkotjuk azt az állatos körzetvezetőt, aki végigkísér a sorozatban bennünket. Későbbiekben kitalálhatjuk az állatkertünk nyitvatartását, kifutókat tervezhetünk, programokat találhatunk ki, takarmányt rendelhetünk az állatoknak, stb. A feladatmegoldás mellett, pedig el is játszhatjuk az általunk készített állatkertben (nyári digitális állatkert sorozatból) a különböző helyzeteket.

Milyen fejezetekre tagolódik a kreatív foglalkoztató füzet?

1. Bevezető - Az adott témáról egy holisztikus szemléletű összefoglaló írás.
2. Gyakorló feladatok történetbe ágyazva - Korosztályonként különböző feladattípusok felfűzve egy téma problémakörére és ismeretanyagára.
3. Kézműves foglalkoztató - "Zöld" elkötelezettségű, azaz elsősorban és ahol lehet gyűjtögetésre épít: mind a természetes alapanyagok (levelek, termések, vesszők, stb.), mind a hétköznapiak során keletkező "hulladékok" (hengerek, kartonok, tasakok, dugók, üvegek, stb.) tekintetében. Kivitelezésben a viszonylagos egyszerűsége, a könnyű megvalósíthatóságra törekszünk, hiszen a cél az alkotás, a kreatív szemlélet megkedveltetése.
4. Megoldások – A második téma megjelenését követően, minden héten megjelenik az előző füzet megoldása, így otthon egyszerűen ellenőrizhető, hogy kellően ügyesek voltunk-e az előző alkalommal.

Keresd a füzetben a sárga jelzésű feladatokat, ha óvodába jársz vagy most kezdted az iskolát - vagyis ha még nem tudsz írni, olvasni!

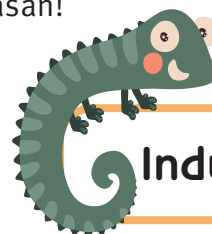
Kérj szüleidtől, nagyszüleidtől vagy nagyobb testvéredtől segítséget a feladatok megoldásához!

Keresd a füzetben a kék jelzésű feladatokat, ha alsós vagy és tudsz már olvasni!

Keresd a füzetben a zöld jelzésű feladatokat, ha nemrég kezdted a felső tagozatot!

Keresd a füzetben a lila jelzésű feladatokat, ha már nagyobb vagy!

És az se baj, ha az egész család együtt dolgozik a feladatok megoldásán!

Induljon a játék!

Állatkerti szerepjáték

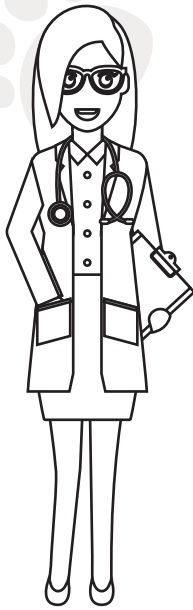
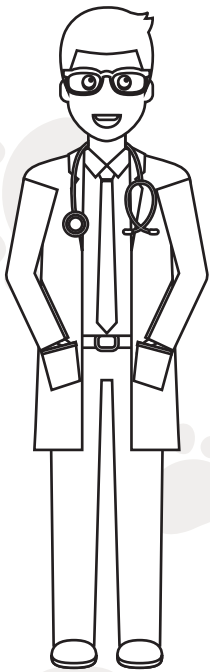

A nyár elején indult "Készíts saját állatkertet!" sorozatunk, amellyel az alkotó kedvű állatkertbarátokat igyekeztünk kreatív kézműveskedésre bátorítani. Hétről hétre az Állatkert egy-egy zónáját - köztük a Kissziklát, a Nagy-tó térségét, az America Tropicana zónát, az Ausztrál zónát, a „Majomvilágot", a ragadozókat bemutató zónát, a Mérgeházat, a Nagysziklát, a Szavanna-komplexumot, az Elefántházat, és a Zöld sziget növényeit - mutattuk be, sok érdeklődéssel, a különféle állatok otthon elkészíthető figuráival, fajtábláival, sőt memóriakártyaként használható színezőkkel és rejtvényekkel együtt.

Aki hétről hétre elkészítette a figurákat, annak már valóságos kis állatkertje lehet otthon. Most kell egy állatos körzetvezető, aki figyelemmel kíséri az állatkertünkben folyó munkákat. Ez akár lehetsz te is!

Ezen az oldalon látsz néhány jelentkezőt az állatos körzetvezetői állásra.

Döntsd el, hogy ki alkalmasabb erre az állásra! Színezd ki azt a figurát, akit választottál!

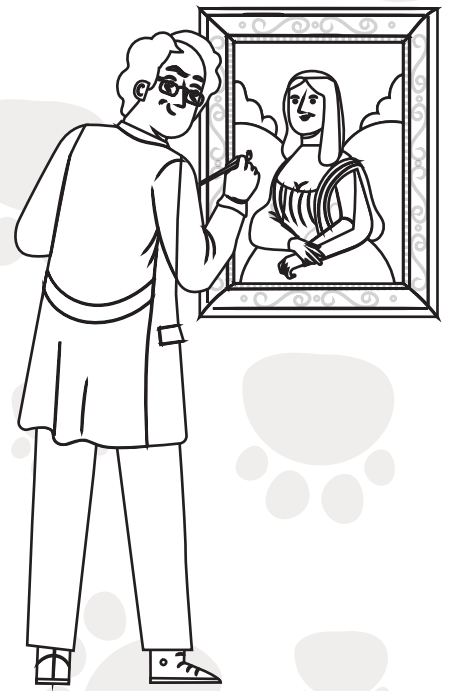

Vajon hogy hívhatják a jelentkezőket? Adj vicces neveket nekik!

Vajon a jelentkezők mit mondhattak magukról? Mutasd be a választott figurát!

vagy

Röviden mutatkozz be és mesélj arról, miért jelentkeztél az állásra! Miért vagy te a legjobb az állatos körzet vezetésére?

Mi lehet a jelentkezők foglalkozása? A választottadnak mi a foglalkozása?

Ősz

Ősz a mérsékelt öv egyik évszaka. Ha trópusi vagy hideg égövi tájakon lennénk nem is találkoznánk vele. A nyár és a tél közötti évszak az ősz. Nálunk az őszi hónapok a szeptember, október és november. Ha a Föld déli féltekéjén élnénk, akkor március, április és május lennének az ősz hónapjai. Ősszel a nappalok rövidülnek és a hőmérséklet egyre csökken.

Láttad már?
Szinyei Merse Pál:
Őszi táj nyúllal, 1883

Szeptembertől már gyönyörködhetünk a színpompás erdőkben, fákban, a természet utolsó szín-kivirágzása. A lombhullató növények levelei elsárgulnak, elvörösödnek, rozsdásak lesznek és ahogy közeledik a tél elszáradnak, lehullanak.

Sétáltál már a színes, lehullott levelek között mezítláb?
Kora ősszel még kicsit meleg a napfénytől és puha, ősz végére a zörgős levelek recsegve törnek össze a talpunk alatt.

A természetben fokozatosan változik minden, készülődés a télre: a gólyák, fecskék, darvak csoportba verődnek és elindulnak délre. Az erdőkben bőgnék a szarvasok, küzdenek és vívnak a nőstényekért. Érik a gesztenye, dió, alma, szőlő, szilva, körte, őszibarack, birsalma. A kertekben beérnek a zöldségfélék: paprika, paradicsom, káposzta, petrezselyem, burgonya, vöröshagyma, fokhagyma. Ősszel, ha a természetben sétálunk, akkor sok-sok őszi termést és színes leveleket tudunk gyűjteni: makk, dió, vadgesztenye, toboz, csipkebogyó, stb.

Novemberre már nyoma sincs a kék égnek és a meleg napsütésnek. A fák megkezdik téli álmukat, a sün sűrű avarban megkezdik hosszú álmát. A mezei egerek beköltöznek pincékbe, kamrákba. Egyre gyakrabban megcsillan a dér és többet tartózkodunk a meleg szobában. Mikor Erzsébet megrázza a pendelyét leesik az első hó.

Érezted már a sült
sütőtök illatát?
Hamisítatlan őszi idéző
illata van.

Az őszi ünnepei többnyire az elmúláshoz és a halálhoz kapcsolódnak. Ilyen az angolszász országokban nagy hagyományokkal rendelkező (de újabban más kultúrájú népekhez is átszivárgó) Halloween, melyet október 31-én este tartanak meg. Másnap, november 1-jén Mindenszentek, a következő napon, november 2-án Halottak napját tartanak több országban.

Az őszi népszokásaink a gazdasági élet ünnepei köré szerveződnek, a gazdasági évet lezáró ünnepek: aratóünnep, bérfizető és pásztorfogadó nap, szüreti mulatságok.

Hallottad már?
Vivaldi:
Négy évszak-Ősz, 1725

Az állatkert látogatói kérték, hogy az igazi Zöld Boszorkányt szeretnék látni a Halloween estén. A szervező felhívta telefonon az igazi Zöld Boszorkányt és kérte, hogy pár percen belül legyen az állatkertben.

A boszorkány nagyon sietett, hogy el ne késsen. Széleseben repült az állatkert felé, eközben az árnyékát elhagyta. Kösd össze a szaggatott vonalat, hogy az árnyék megtalálja a boszorkányt!

1.

Nagy szélvihar volt egy borús őszi napon a Parasztudvaron. Sok-sok őszi falevelet hordott össze a szél egy hatalmas kupacba. Az állatokat alig lehetett megtalálni.

Megtalálod a Parasztudvar lakóit? Felismered milyen állatok lapulnak a levelek között?

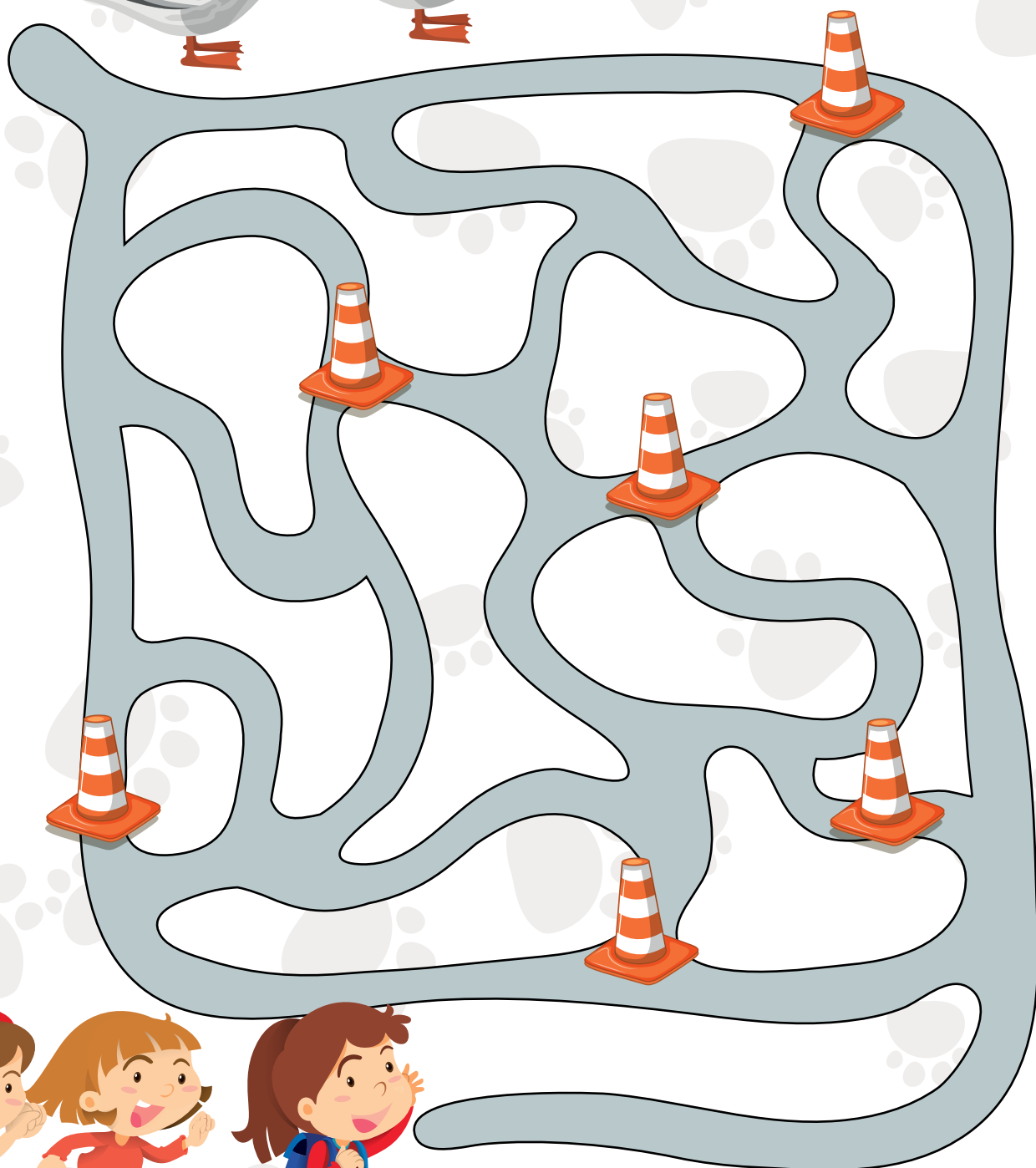
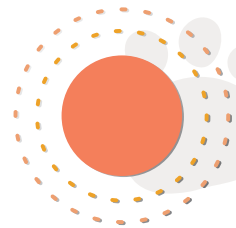
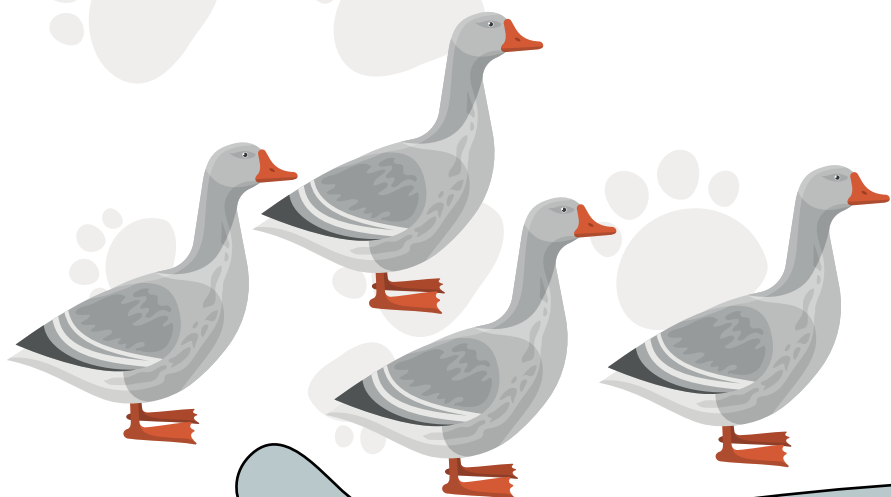
2.

A képen hiányzik néhány őszi falevél színe. Színezd ki őket!

A gyerekek túl sok időt töltöttek a gorillák kifutójánál és nem vették észre, hogy elkezdődött a libaterelés. Szaladni kezdtek, de akadályok állták útjukat. Segíts nekik, merre menjenek, hogy lássák a libákat!

3.

Ősszel sem áll meg az élet az állatkertben! Számos program és rendezvény-lehetőség várja látogatóit. Napjainkban egyre fontosabbá válik a hulladékcsökkentés és a szelektív hulladékgyűjtés kérdésköre. Ennélfogva Te, egy ezzel kapcsolatos rendezvény összeállításán dolgozol a rendezvényszervező munkatársakkal. A hozzánk betérő látogatóknak olyan programot kell szervezni, amelyben még többet megtudhatnak a szelektív hulladékgyűjtésről, s annak fontosságáról.

A következő feladatban válogasd ki, melyek azok a dolgok, amelyek a természetben megtalálhatók, s melyek azok, amelyek a háztartási hulladékok közé sorolhatók?

Majd válogasd szét, melyik háztartási hulladék, melyik szelektív hulladékgyűjtőbe helyezhető el! Írd a megfelelő kukába a szavakat!

4.

Hulladék a háztartásban

Hulladék a természetben

tejes doboz

földön heverő
gallyak és ágak

újságpapír

makk

PET palack

szórólap

fagylaltos doboz

üdítős üveg

földre hullott
gyümölcs

levelek

műanyag zacskó

dezodor

PAPÍR

MŰANYAG

ÜVEG

FÉM

Az Állatok Világnapja alkalmából a te feladatod, hogy összeállítsd a programot. Az állatos programok nagyon népszerűek: többek között az állatbemutatók és a Tapi-ZOO állomások.

Mely állati alkatrészekkel találkozhatunk a bemutatókon? Ha helyes sorrendbe rendezed az összekeveredett betűket, megtudod!

5.

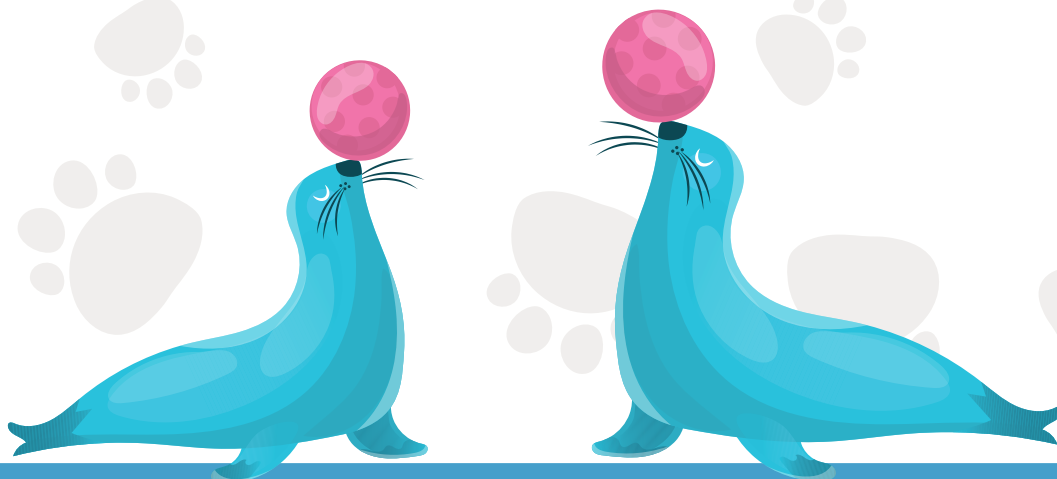
RLLTOMAÁD

GACNSA

GYKBÍORŐ

RSCTCUTJSÁO

TNKSŐECÉPLÁN

Az Állatok Világnapja szabadtéri rendezvény. Fontos, hogy tudjuk az adott évszakban milyen időjárási körülményekre számíthatunk. Érdekes a meteorológiai előrejelzést figyelni. Lehet eső, fújhat a szél. Épp ezért lényeges, hogy mindenre felkészüljünk. A rendezvény napján várható időjárási körülmények befolyásolják, milyen eszközökre lesz szükségünk. A rendezvényünk hétvégéjére szemerklő esőt jósoltak, ezért sátorra és padokra biztosan szükség lesz.

Számold ki, hogy az alábbi eszközökből mennyit szükséges kipakolni a Nagytó mellé! Majd válaszd ki (karikázd be) azt a tárgyat, ami nélkülözhetetlen egy szabadtéri rendezvényhez!

A rendezvényre összesen 500 főt várnak.

6.

- a. Egy padon egyszerre 4 fő fér el, de a látogatók közül 300 fő nem szeretne leülni. Hány darab padra van szükség?

- b. Egy sátorba összesen 5 darab pad fér be. Hány darab sátorra van szükség?

- c. Az állatkert a rendezvényre páros számú útmutató táblát és páratlan számú kordonra kér. Ezt úgy számolják, hogy pontosan a 12-nek az 1 ketted része az a szám, ahány táblára, és a 12-nek a 3 negyed része az a szám ahány kordonra szükség van.

Hány darab útmutató táblára van szükség?

Hány darab kordonra van szükség?

Népmesék állatai

A népmesékben általában olyan állatok szerepelnek, amelyekkel a parasztek emberek találkozhattak: háziállatok, erdei vadak, madarak. Olykor felbukkannak bennük kitalált lények vagy csodás tulajdonságokkal felruházott állatok is.

Kicsi a bors, de erős!

A mesebeli állatok sokszor valamilyen emberi tulajdonságot hordoznak: a róka például ravasz, a macska lusta, de furfangos, a medve erős, de általában együgyű, aminek az az üzenete, hogy nem minden a testi erő, ésszel a gyengébb is legyőzheti az erőset. Az egyes állatok megítélése a mesékben különböző, és olykor változó is: a róka például többnyire negatív, de néha pozitív szereplő is lehet, míg a ló mindig pozitív, hiszen hasznos segítőtársa az embernek, a farkas pedig az európai mesékben mindig negatív, mivel féltették tőle a jószágot.

Emberek állatbőrben

A mesékben az állatok gyakran beszélnek, és egyéb csodálatos tulajdonságaik is vannak: találkozhatunk például aranyszőrű báránnyal vagy aranytojást tojó tyúkkal, hiszen a háziállatok egykor a jólétet, a gazdagságot jelentették az emberek számára. A mesebeli állatok, néha állattá változott emberek, akik madár, macska vagy éppen sündisznó bőrébe bújva élik életüket, amíg meg nem törik a varázs. A táltos paripa is átváltozik: girhes csikóból válik repülő hátaslóvá, ha parázssal megetetik.

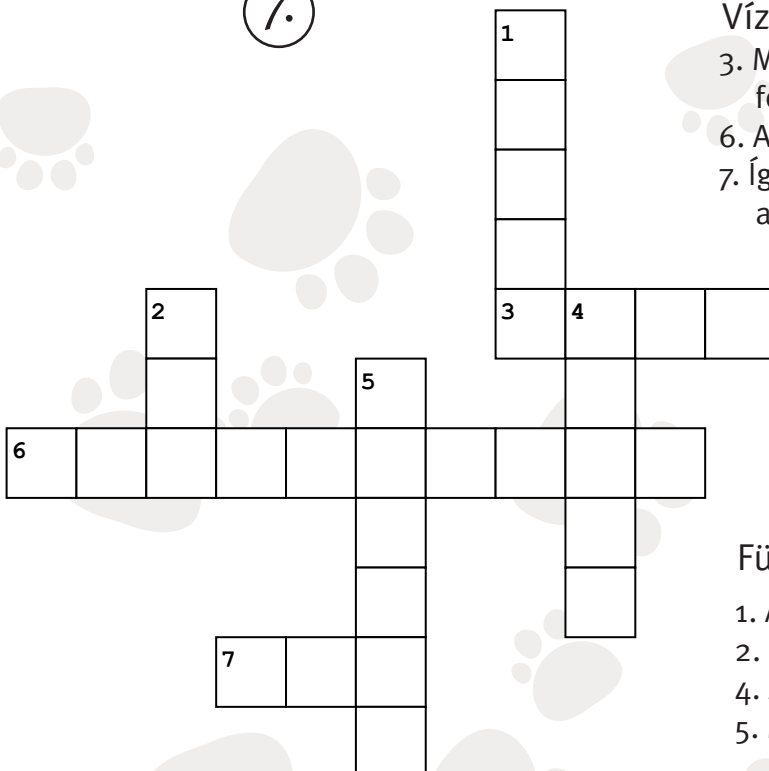
Jóttet helyébe jót várj!

Vannak olyan mesék, amelyekben emberek nem is szerepelnek, csak állatok. Mások az állatok segítik a főhőst feladata teljesítésében. Ezek a segítők általában kicsi állatok, és sokszor nem túl népszerűek: egér, béka, hangya, róka, kígyó stb. Az állat segítséget kér a főhőstől, és ha segít neki (megeteti, meggyógyítja, kimenteti a tűzből stb.), hálából viszonzza a jószágát. Ezzel arra tanítanak a mesék, hogy segítsük a gyengébbet, és hogy minden élőlény megérdemli a kíméletet.

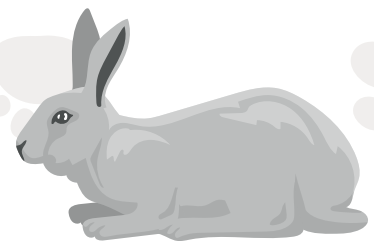
Keresztrejtvény

7.

Vízszintes

3. Milyen állat a Macskafogó című mese főhőse, Grabowski?
6. A hangyafészek más néven
7. Így hívják Fekete István írók meséjében a híres rókakölyköt.

Függőleges

1. A népszerű rajzfilmsorozat címe Mása és a _____.
2. Szűrős, kedves kis állat. Kertünk lakója is lehet.
4. A néphit szerint ez az állat hozza a kisbabát.
5. Milyen állat Kacor Király?

A rendezvényszervező az időjárás-előrejelzést hallgatta a rádión, amikor a programot szervezte. Néhány szót nem értett pontosan, mert a rádió recsegett. Segíts neki, mely szavakat nem értette pontosan. Ha a szókereső négyzetben megtalálsz a szavakat már mindent tudni fog!

8.

HŐMÉRSÉKLET
 SZÉL
 DÉR
 CSAPADÉK
 NAPSUGÁRZÁS
 HŰVÖSEBB
 FAGYOK
 ESŐ
 SÁRGULNAK
 SZÜRETELÉS
 HULLANAK

K	A	N	A	L	L	U	H	K	P	H	I	C	B
L	I	A	É	R	E	Ű	O	Z	O	G	F	T	Á
B	Ő	D	Z	N	V	Ű	T	U	N	Y	E	K	D
U	P	M	R	Ö	L	Z	Ű	P	Á	L	G	I	N
N	I	C	S	A	P	A	D	É	K	I	V	A	S
L	C	E	Ö	P	O	É	M	É	H	E	P	É	F
Ü	B	R	H	T	R	E	S	K	Á	S	L	T	O
B	F	Z	M	A	L	R	Z	T	U	E	I	S	E
Ő	E	É	B	K	É	N	V	G	T	S	A	Ö	L
R	A	S	É	M	Z	B	Á	E	B	T	F	D	J
V	É	Ő	Ő	E	S	R	R	Z	Ó	A	D	Ö	K
J	T	H	S	T	Z	Ü	H	É	D	P	L	N	D
U	D	D	I	Á	Z	C	Á	S	É	Ő	M	U	Á
R	L	E	S	S	Á	R	G	U	L	N	A	K	H

A rendezvényszervező egyik feladata, hogy a rendezvény népszerűsítésével is foglalkozzon. Egy figyelemfelhívó szöveget kell szerkesztenie, mely a rádióban és a tévében is hallható lesz, illetve nyomtatott formában is megjelenik.

Alapos munkát végzett, minden fontos dolgot felsorolt, azonban a nyomtatás közben probléma adódott, a gép elromlott és a festéket nem megfelelően adagolta. A szöveg hiányosan jelent meg. Pótold a hiányzó részeket!

9.

Márton nap az Állatkertben

Karácsonyt meg 40 napos böjt előtti jeles nap napja. Szent Márton a legenda szerint a püspökké választás előtt liba ólba bújt, de az állatok hangos jelenlétét elárulták.

November 10-11-én a libáké lesz a főszerep a Fővárosi..... Az ide látogatók naponta három..... részt vehetnek libaterelésen. Libalegelőt vethetnek, készíthetnek csuhébabát, falevelekből pedig lámpást.

További izgalmas programok: tánc ház tánc....., családi libatató, népi játékok, kukorica.....ás, liba ujjbáb készítés nemezből,öntés. A közönség megkóstolhatja a Márton napi csemegéket: sült alma, sült gesztenye,zsíros kenyér, libapörcc, libasült párolt káposztával, ludaskása, libanyak leves, forralt bor, forró tea, lúdláb torta.

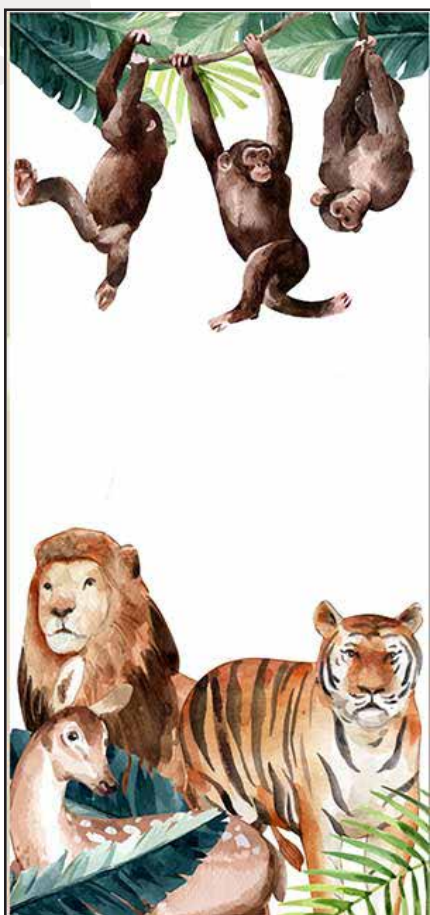
A jövő évi költségvetés tervezése miatt a rendezvényszervező készített egy összegző elemzést a Márton napi rendezvények eddigi adatairól. Egész éjszaka a beszámolón dolgozott, hogy a másnapi megbeszélésre elkészüljön, de sajnos a táblázat kitöltésére nem maradt ideje. A szöveg elolvasása után töltsd ki a táblázatot!

10.

Az előző évben három és félezer látogató volt kíváncsi az őszi rendezvényre. Idén a rendezvényre szánt összeg megegyezik a jegyek eladásából származó bevétellel.

Tavaly a belépőjegyek ára háromezer forint volt. Idén a látogatószám nem múlta felül az elmúlt évit, hanem egészen pontosan annak csak a fele. A jegyek ára kis mértékben emelkedett, minden látogató háromszáz forinttal fizet többet a pénztárnál ebben az évben. Tavaly a rendezvényre fordított összeg az idei költség kétharmada.

	Idei rendezvény	Tavalyi rendezvény
Belépőjegyek ára		
Látogatók száma		
Bevétel		
Rendezvény költsége		

Milyen rendezvényhez készülhetett ez a belépőjegy? Egészíts ki a belépőjegyet a hiányzó adatokkal!

11.

Azok az emberek, akik egy rendezvényen részt vesznek, gyakran mondják el a véleményüket. Megírhatják az Állatkert központi elektronikus postacímére vagy közvetlenül a rendezvényszervezőnek címezve, esetleg más oldalakon írhatják le.

A rendezvényszervező a vélemények átnézése közben néhány nehezen érthető, tagolatlan és hibás mondatot olvasott. Javítsd ki a mondatokat!

12.

*Alibatereléstetszettalegjobbanmegalib
asültkároltkáposztávalfinomvoltage
ábtortais.*

*Ojjan nagyon sok szép dolgot láttam
márton napkor az állatkertben.*

*Azatemérdeksokembernemhagyottnek
emegyfalatlibatepértőtsem.*

.....

.....

.....

.....

.....

Márton napja és a ludak

Régi hagyomány Márton napján ludat enni, ekkorra hízik ugyanis éretre a kukoricatörés után tömésre fogott libák mája. Mint annyi mindenhez, természetesen Mártonhoz és a ludakhoz is kötődik egy legenda.

Ki volt Szent Márton?

Szent Márton Savariában, azaz Szombathelyen született, több mint 1700 évvel ezelőtt. Fiatal korában a római hadseregben szolgált. Galliában (ma: Franciaország) egy didergő koldusnak adta a köpenye felét. Később megkeresztelkedett, és a hadseregből kilépve az egyház szolgálatába állt. A legenda szerint amikor Tours városában püspökké választották, Márton szerénységből tiltakozott a megtiszteltetés ellen, és a libaólbán rejtőzött el, de a ludak gágogásával elárulták.

Róma és a ludak

Az a tény, hogy a ludak igen éberek és nagy zajt tudnak csapni, korábban is hatással volt már a történelem alakulására. A hagyomány úgy tartja, hogy Rómát is a ludak mentették meg, amikor a gallok az éj leple alatt megtámadták a várost. A kimerült őnök aludtak, ám ébren voltak a ludak, melyeket Iuno istennő szent állataiként a Capitolium dombján tartottak, és gágogásukkal felébresztették a katonákat.

Őszi vadlúdvonulás

Márton napja és a ludak között további összefüggés, hogy ősszel érkeznek meg a Kárpát-medencébe azok a hatalmas vadlúdseregek, amelyek telelni jönnek ide vagy vonulnak át rajtunk északabbra fekvő költőterületeikről. A hazánkban előforduló vadlúdfajok közül ugyanis csak egy, a nyári lúd költ nálunk, a többiek, mint a vetési lúd, a nagy és a kis lilik vagy a vörösnyakú lúd a tundra- és tajgaövezetben fészkelnek. A tatai Öreg-tavon immár sok éve megrendezett látványosság novemberben a Tatai Vadlúd-sokadalom.

A konyhától a hálószebáig

A nyári lúd (*Anser anser*) azért is kiemelt fontosságú számunkra, mert ez a faj az őse házi lúdjainknak (bár az Ázsiában honos bütykös lúdnak is van háziasított változata, és a két faj keresztezhető is egymással). A lúd az egyik legrégebben domesztikált szárnyas: az ókori Egyiptomban már 4000 évvel ezelőtt is tartották. Húsa, zsírja és mája mellett felhasználják a tollát is, pehelytollaival párnát, paplant bélelnek, evezőtollaival pedig egykor írtak.

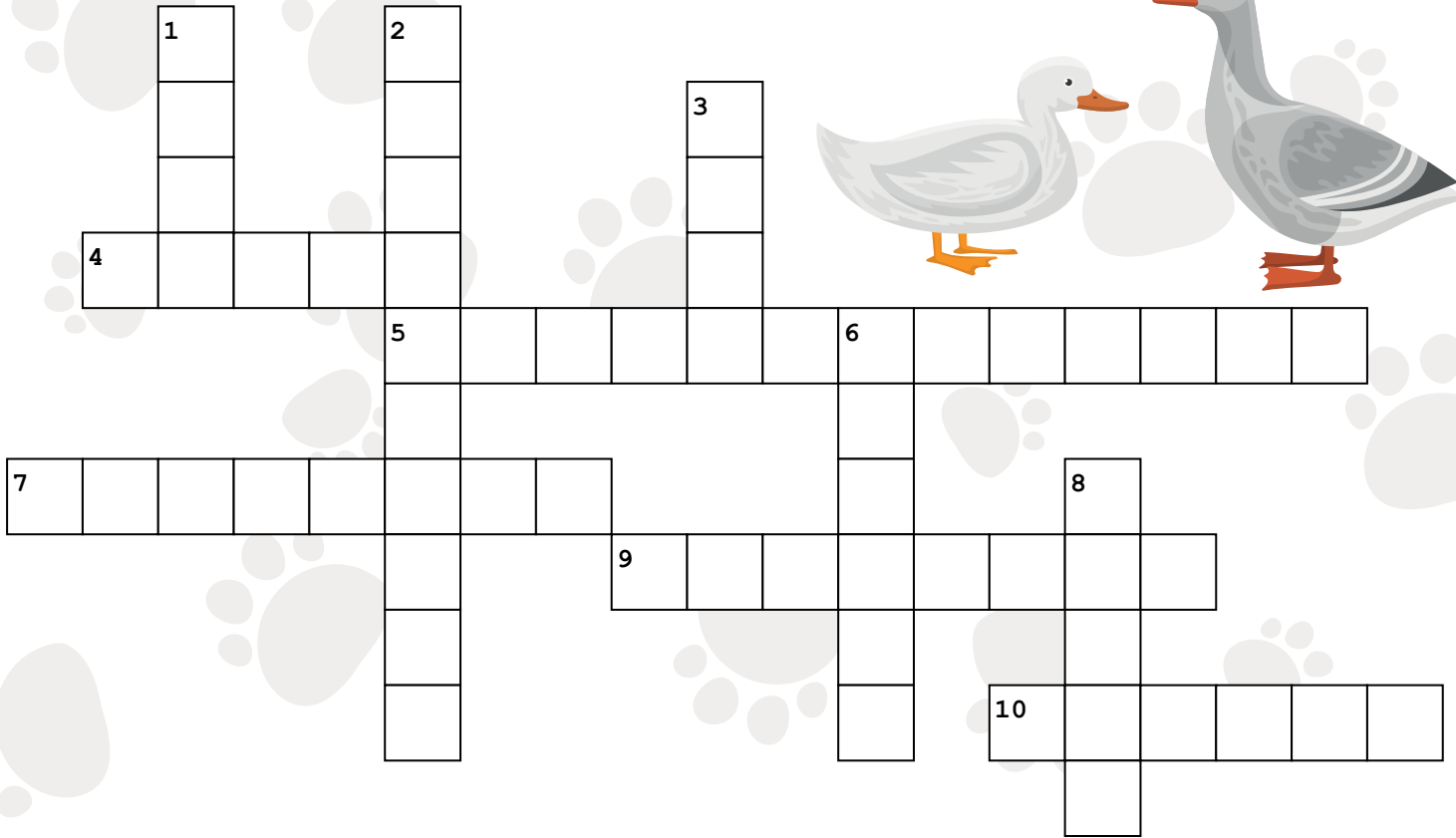
Kacsa vagy liba?

Vadonélő őséhez hasonlóan a házi lúd testalkatán is megfigyelhető az alkalmazkodás a vízi életmódhoz: lábujjai közt úszóhártya feszül, teste csónak alakú, farán pedig jókora mirigy található, melynek váladékával vízhatlanná teszi tollazatát. Első pillantásra hasonlít a kacsához, de a nyaka hosszabb, a csőre kevésbé lapos, mivel táplálékát nem elsősorban a vízből szűri ki, hanem sokkal inkább a szárazföldön csipegeti a füvet.

Lúd és liba

A madár hivatalos neve a zoológiában házi lúd, de a gasztronómiában és a mezőgazdaságban is sokkal inkább a liba használatos: sosem mondunk lúdsültet vagy lúdmájat, csak libamájat és libasültet. A liba egyébként eredetileg a fiatal ludak elnevezése, míg a kifejlett hím neve gúnár. A házi lúd színe lehet fehér, szürke, sőt fekete, illetve tarka is, de a fehér színűek keresettebbek. Az őshonos magyar lúd különlegessége, hogy a sima mellett fodros tollú változata is van.

Vízszintes

- 4. A házi lúd színe ilyen is lehet.
- 5. A lúd csőre kevésbé lapos, mivel táplálékát elsősorban a _____ szerzi.
- 7. A lúd nyaka _____ mint a kacsáé.
- 9. Csak ez a vadlúdfaj költ nálunk.
- 10. Ilyen hangot ad ki a lúd.

Függőleges

- 1. Mely magyarországi városban lehet szervezeten megfigyelni az őszi vadlúdvonulást?
- 2. Fazekas Mihály írónk humoros költeménye, melynek egyik főszereplője Döbrögi.
- 3. A fiatal lúd elnevezése.
- 6. Ilyen tolla is van az őshonos magyar lúdnak.
- 8. Hogy nevezzük a kifejlett hím ludat?

Munkatársad elkezdte szervezni a Szüreti mulatságot az Állatkertbe, de sajnos beteg lett, így neked kell folytatnod. Az eseményt ismertető jegyzetét már megfogalmazta. Olvasd el, alább mit írt!

A szöveg alatt egy papírt találsz amire elkezdte kigyűjteni a nap fontos eseményeit, de már nem tudta befejezni. Egészítsd ki az olvasott szöveg alapján a hiányos sorokat!

14.

Szüreti mulatság az Állatkertben

Az állatkertben október első hétvégéjén kerül megrendezésre a Szüreti mulatság, mindkét nap 10 órától 18 óráig. Szent Mihálytól (szeptember 29.) Simon-Júdás (október 28.) napjáig. Akkoriban ez egy egész közösség közös tevékenysége volt, amelyet a nap végén szüreti mulatság zárt.

A szüret hagyományos rítusait és a magyar népi kultúra, társadalmi élet fontos részét és az ismerkedés hagyományos színterét szeretnénk megőrizni és kiemelni a programok összeállításánál.

A fiúk egész nap kipróbálhatják a faputtyont és a szőlő cipelést, míg a leányok készítik a szüreti koszorút színes szalagokból. A szőlő leszedése után a szemeket préselés előtt összezúzták, ezután indult a tulajdonképpeni borkészítés.

A gyerekek napközben, 12-17 óra között szőlőt taposhatnak, mustot préselhetnek a szemekből, és ki jól végezte dolgát megízlelheti munkája gyümölcsét, a mustot.

Csatlakozhatunk szüreti kézműves foglalkozásokhoz is egész nap: gyümölcsös, mazsolás tortácskák, szüreti kalács készítés, kötélverés. Mellettük kipróbálhatjuk a terménytapiszt és az óriásszínezőt.

Kiemelt szerepet kapnak a paraszti kultúra állatai, parasztudvar. A délutáni nagy produkciók közt, mint összekötő elem bemutatkoznak a Parasz tudvar lakói és gondozóik mesélnek az állatokról.

14 rától interaktív Állatos mesefoglalkozáson vehetünk részt, majd 16 órától Bábművészek jó és gonosz karakterei kelnek életre. 17 órától a várudvarban a talpalávalót a Toppantódobbantó együttes húzza, ezzel a tánczással zárjuk a Szüreti mulatságot.

Rendezvény megnevezése:.....

Rendezvény dátuma:.....

Egész nap tartó programok, 10 órától -óráig

.....
.....
.....

.....óra között szőlőtaposás

14:00 órától Állatos.....

15:00 órától Parasz tudvar lakói

Ki kell választani melyik állatok szerepeljen! pl.:

.....

16:00 órától Bábművészek előadása

17:.....

Összeállt a Szüreti mulatság két napos programja. Vajon mi mennyibe kerül? Tervezd meg egy költségkeretből, hogy kinek mennyi fizetség jár a munkájáért!

Számold ki a megadott tételek ÁFA-ját! Az ÁFA értéke 18%

Számold ki mennyi marad a plusz költségekre úgy, hogy a plusz költség az ÁFA mennyiségét is tartalmazza!

Számold ki a segítők, a kézműves, és a biztonsági őrök óradíját!

15.

Tétel	Költségek	Megjegyzés
Toppantódobbantó együttes Báb és mesefoglalkozás	185 000 Ft 245 000 Ft	
Segítők	80 000 Ft	4 fő
Kézműves	40 000 Ft 30 000 Ft	munkabér, 1 fő anyagköltség
Biztonsági őrök	120 000 Ft	3 fő
Hangtechnikus	10 000 Ft	1 fő
Reklám tv-ben Reklám újságban Reklám hirdetőtáblán	230 000 Ft 48 000 Ft 60 000 Ft	
Állatos előadás	10 000 Ft	
Egyéb költségek		

Összesen: 1 500 000 Ft

Megadott tételek ÁFA-ja:.....

Egyéb költségek ÁFA-val:.....

Segítők óradíja:.....

Kézműves óradíja:.....

Biztonsági őrök óradíja:.....

Őszi időjós névnapok

A természetben élő, gazdálkodó emberek már régen felfigyeltek bizonyos törvényszerűségekre. Különösen az év változó időszakában, tavasszal és ősszel lesték izgatottan az eget, a növényeket, az állatokat, és mivel a neveket könnyebb megjegyezni, mint a puszta számokat, tapasztalataikat, időjósolataikat a naptárban szereplő névnapokhoz kötötték. Lássunk egy csokorra valót az őszi időjósolatokból és népszokásokból – persze főleg olyanokat, amelyeknek állatokhoz van közüük!

Lőrinc és a dinnye

Szeptember elseje Egyed napja; aki ezen a napon veti el a búzát, a rozst, bő termésre számíthat. Ekkor kezdték el hizlalni a disznót is, ha Karácsonyra le akarták vágni. Szeptember 5. után a dinnye nem az igazi már, mert „Lőrinc belepisil”. Belevizel a folyókba, tavakba is, innentől már nem szabad fürdeni bennük. Őt követi szeptember 8-án Mária, azaz Fecskehajtó Kisasszony napja. Szőlőtermő vidékeken úgy tartják, ha ilyenkor nem köszönt még be az éjszakai fagy, akkor jó lesz a bor. Szeptember 21, Máté napja megint csak vetést kezdő nap volt, például a Bánátban.

Szent Mihály öltöztet

„Szent György vetkőztet, Szent Mihály öltöztet” – tartja a mondás, jelezvén, hogy szeptember végén már hűvös az idő: aki Szent Mihálykor (szeptember 29.) szalmakalapban jár, attól nem jó tanácsot kérni. Ha dörög az ég és keleti szél fúj ezen a napon, akkor, hosszú, kemény tél várható, ellenben „Ha Szent Mihálykor itt van még a fecske, Karácsonyig legelhet a kecske”, vagyis jó idő lesz még sokáig. Más állatokhoz is kötődnek időjósolatok: ha Szent Mihálykor összefekszenek a disznók, a juhok, vagy ha nagyokat túr ősszel a vakond, akkor hideg lesz a tél. Ilyenkor kezdték törni a kukoricát.

Feri és Teri

Október 4. Assisi Szent Ferenc napja, manapság az Állatok Világnapját ünnepeljük ekkor. Egykor a gazdasszonyok, ha ezen a napon kotlóst ültettek, nyírfaágat tettek a fészekbe, hogy megvédje a csibéket a bajtól. Göcsejben a „ferenchetet” tartották legjobb időpontnak a vetésre, másutt a szüret kezdődött ekkor. Szüretkezdő nap volt sok borvidéken Szent Teréz napja (október 15.) is. Szent Gál (október 16.) viszont ismét időjós nap: ha ezen a napon meleg van, a következő év aszályos lesz. Mivel a Gál név egybecseng a kakas latin nevével (gallus), kakast sütöttek, a diákok „kakaskirályt” választottak.

Vendel és Dömötör: a juhászok védelmezői

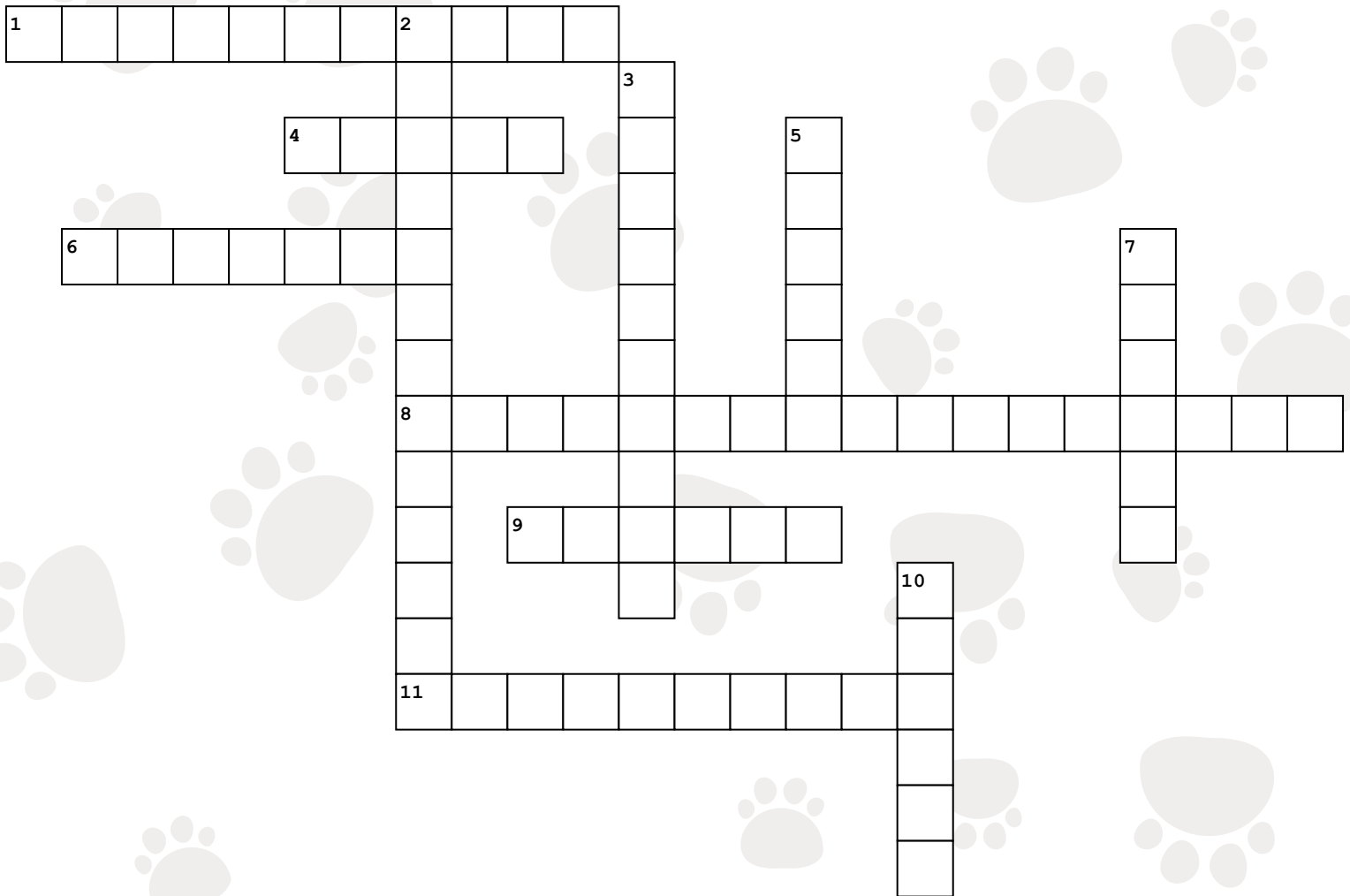
Szent Vendel napja (október 20.) a tavaszi Szent György-nap ellentétpárja: ekkor hajtották be a nyáját a legelőről, és a jószág ivóvizéhez szentelt vizet keverték, hogy megvédjék a bajtól. Orsolya napjához (október 21.) is kötődik időjósítás: ha ekkor szép az idő, Karácsonyig az is marad. Dömötör napján (október 26.) a hideg szél a kemény tél előjele. E napon számoltak el a juhászok a gazdáknak, és szerződtek a következő évre, ezért juhászújévnak is nevezték. Simon-Júdás napja (október 28.) Tokajhegyalján a szüret kezdete. Rigmust is írtak róla: „Rég felírta Noé Tokaj hegyormára: hegyaljai kapás, várj Simon-Júdára”.

Márton lova, lúdja

Ha Márton (november 11.) fehér lovon érkezik, akkor enyhe tél várható, ha viszont barna lovon, akkor kemény tél lesz – tartja a népi idősjóslás, más szóval: ha már korán leesik az első hó, akkor a folytatás nem lesz fagyos. Hagyományosan libát ettek ezen a napon, s mellé megízlelték az új bort is. Természetesen nem maradhat el a lúddal kapcsolatos időjósítás sem: „Ha Márton napján a lúd jégen jár, Karácsonykor vízben poroszkál”. Némileg ellentmond viszont ennek az a hiedelem, mely szerint ha Erzsébet (november 19.) megrázza a pendelyét, vagyis havazik, akkor a Karácsony is fehér lesz.

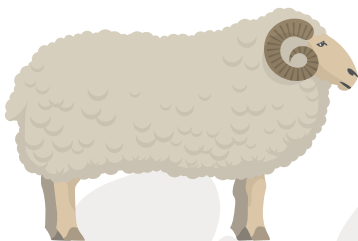
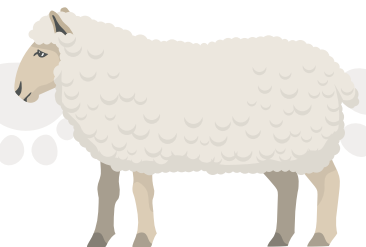
Ha Katalin kopog

Katalin napja (november 25.) megint csak a Márton napival egybecsengő jóslatot vetít előre: ha Katalin kopog (vagyis fagyos), Karácsony tocsog, és fordítva. November 30. András napja, a disznóvágások kezdete. Moldvában és Gyimesben a csángó magyarok ilyenkor megfokhagymázták az ajtókat, hogy a farkas ne vigye el a jószágot, hiszen bármit mondjanak is a jóslatok, ekkor már valóban beköszönt a tél.

Vízszintes

1. Mihez kötötték az időjárásbeli megfigyeléseiket a természetben élő, gazdálkodó emberek?
4. Jellegzetes magyar borvidék.
6. Mely hónapban terelik be az állatokat a legelőkről?
8. Kinek a nevéhez kötődik az Állatok Világnapja?
9. A kakas latin neve.
11. Mely hónap az őszi vetés időszaka?

Függőleges

2. Mihály napjához kötődő jellegzetes tevékenység.
3. Ha a dinnye íztelen, úgy is mondjuk, hogy Lőrinc _____ a dinnyébe.
5. Mely évszakhoz kötődik Szent György napja?
7. E napon hajtják ki a nyáját a legelőkre.
10. E napon kóstolják meg az újbort.

Kézműves foglalkoztató

Variációk őszi dekorációra

Az őszi természet csupa színes kincssel gazdagíthatja otthonunkat, környezetünket. Egy-egy erdei séta, kertrendezés során rengeteg jól felhasználható alapanyagot gyűjthetünk: színes falevelek, termések, száraznövények. Ha közösen készítjük el, mindenki kiveheti a részét az alkotásból, kicsik és nagyok egyaránt, legyen szó alapanyag gyűjtésről vagy a kész kompozíció elkészítéséről. Járjatok nyitott szívvel és szemmel a természetben, ősszel is!

Asztaldísz

Alapanyagok:

parafa dugó
színes falevelek (pl.: cserszömörce, juhar. Ezek nagyon szépen színesednek.)
üveg pohár, kiürült mécses tartó + gyertya
vessző vagy ágak a koszorú megkötéséhez (vadszőlő, fűz, nyír)

Először, ha nincs kész koszorúalapunk, a vadszőlő indákat összefogjuk, és önmaga köré tekerjük egymás után folytatólagosan. Ha a kívánt vastagságot elértük, a koszorút az asztal közepére, vagy a végleges helyére tesszük.

Közepére állítjuk az üvegpoharat a gyertyával, körbeszórjuk parafa dugókkal. Ezeket érdemes gyűjteni egész évben, sok klassz dolog készíthető belőlük.

Utolsó lépésként a színes faleveleket beletűzdeljük a koszorúba, száruknál fogva. Ha szeretnénk, a poharat is díszíthetjük egy-egy levéllel, szépen mutat, ha átvilágítja a gyertya fénye.

Tipp: Ha előre lepréselt levelekkel dolgozunk, száradás során nem fognak a levelek eldeformálódni, összekunkorodni. Figyeljünk rá, soha ne hagyjunk őrizetlenül égő gyertyát!

Kopogtató I. (könnyű)

Alapanyagok:

vastagabb, merev drót
madzag
falevelek (minél színesebb, annál jobb)

A drótot levágjuk tetszőleges nagyságúra, attól függően, hogy mekkora ajtódísz szeretnénk. A leveleket félbehajtva, vagy szimplán felfűzzük egymás után a drótra, s ezt addig folytatjuk, amíg teljesen körbe nem érnek a levelek, el nem fedik a drótot.

Fűzhetjük mintásra, vagy egyféle levélből, színeket, formákat váltakoztatva. Ha befejeztük, a drót 2 végét összekapcsoljuk, akasztót készítünk rá és ki is helyezhetjük a bejárati ajtónkra.

Kopogtató II. (nehezebb)

Alapanyagok:

koszorú alap
fűféle, gabona, vagy valamilyen kalászos növény 2 maroknyi csomóval (réten, patak mentén, őszi kertrendezéskor az udvarról begyűjthető)
madzag vagy felvető fonal

A rendelkezésünkre álló növényből kis csokrokat készítünk, szárukat rövidre vágjuk. Én ehhez a koszorúhoz 15 szálat fogtam össze egybe.

Szorosan ráfogjuk a koszorú alapra, majd hozzákötjük a madzaggal. Elkészítjük a következő csokrot, rápróbáljuk, majd ismét rákötözzük az alapra. Ezt addig ismételjük, amíg körbeérünk a koszorún. Az utolsó csokornál óvatosan felemeljük az elsőt és alácsúsztatjuk az utolsót, hogy fedjék egymást. Ezzel a módszerrel akár gyógynövényekből vagy levendulából is készíthetünk ajtó vagy ablakdíszet.

Tipp: Ügyeljünk arra, hogy egyformák legyenek a csokrok, és tartsuk középen a szabályos körformát, ahogy haladunk végig.

Készítették:

Bagosi Zoltán
Fodor Zsuzsa
Horváth Alexandra
Király-Nagy Éva
Knáb Krisztina
Mirtse Áron
Polnai Krisztina
Takács-Kocsis Boglárka
Tóth Brigitta

2020
Budapest